

Sylfaen Uned 14 y gogledd - Adolygu ac Ymestyn

Nod: Adolygu unedau 7-13 – Trefnu mynd i ddigwyddiadau

Arranging to go to events

Geirfa

calon(nau)	heart(s)	gwisg(oedd)	uniform(s), costume(s)
cantores(au)	female singer(s)	santes(au)	saint(s)
dawns(feydd)	dance(s)		

bardd (beirdd)	poet(s)	Norman(iaid)	Norman(s)
bedd(au)	grave(s)	sant (saint)	saint(s)
canwr (cantorion)	singer(s)	teithiwr (teithwyr)	traveller(s)
cwt (cytiau)	hut(s)	twrci	turkey
ffŵl (ffyliaid)	fool(s)	tywod	sand
grŵp (grwpiau)	group(s)	ymwelydd (ymwelwyr)	tourist(s), visitor(s)
llungopiwr	photocopier		

anffodus	unfortunate	rhesymol	reasonable
creulon	cruel	unig	lonely, only

bwcio	to book	gwylltio	to lose one's temper
gweddïo	to pray	lliwio	to colour

gwisg ffansi	fancy dress	sef	i.e. (that is)
Noswyl Nadolig	Christmas Eve	yn ystod	during

Geiriau pwysig i mi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Gêm o gardiau

				
A	Ers faint wyt ti'n dysgu Cymraeg?	Lle ei di ar wyliau nesa?	Ers faint wyt ti'n byw yn dy dŷ/fflat di?	Pwy ffoniest ti ddiwetha?
2	Pryd est ti ar drên ddiwetha?	Wyt ti'n defnyddio TikTok?	Faset ti'n hoffi gweithio tramor?	Be gei di i frecwast yfory?
3	Be wnei di fwyta dydd Nadolig?	Be oedd dy swydd gynta di?	Wyt ti'n mwynhau hedfan?	Wyt ti'n prynu dillad ail-law?
4	Pryd wnei di godi yfory?	Efo pwy wnei di siarad Cymraeg wythnos nesa?	Sgen ti hoff anifail 'egsotig'?	Efo pwy gei di baned nesa?
5	Pryd est ti ar fws ddiwetha?	Wyt ti'n gyrru car?	Ers faint wyt ti'n byw yn yr ardal?	Am faint o'r gloch ei di i'r gwely heno?
6	Sut ei di ar wyliau nesa?	Faset ti'n hoffi bod yn filfeddyg?	Oedd gen ti anifail anwes pan oeddet ti'n blentyn?	Be ydy dy hoff lyfr di?
7	Wyt ti'n mwynhau defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol?	Pan gei di baned nesa, be gei di?	Wyt ti'n bwyta llawer o siocled?	Be ydy dy hoff raglen gomedi di?
8	Pryd est ti i'r sinema ddiwetha?	Lle wnei di dy siopa Nadolig di?	Be wyt ti'n ei feddwl o griced?	Lle ei di ar ôl y dosbarth?
9	Lle ei di mis Awst nesa?	Be gei di i ginio dydd Sul?	Pryd ei di i ffwrdd dros nos nesa?	Be wyt ti'n ei feddwl o operâu sebon?
10	Oes 'na ffilm yn y sinema faset ti'n hoffi ei gweld?	Pryd ei di i'r theatr/sinema nesa?	Sgen ti ofn rhywbeth?	Fyddi di'n anfon ebost at rywun heddiw?
Jac	Be wnei di yfory?	Be ydy dy hoff ffilm di?	Oeddet ti'n hoffi darllen pan oeddet ti'n blentyn?	Sgen ti anifail anwes?
Brenhines	Wyt ti'n hoffi gwrando ar y radio?	Lle ei di i siopa nesa?	Be wnei di penwythnos nesa?	Be wnei di wyllo dros y penwythnos?
Brenin	Be wnest ti penwythnos diwetha?	Be wnei di dydd Sul?	Be sy'n digwydd yn y byd chwaraeon ar hyn o bryd?	Be wnei di ddarllen dros y penwythnos?

Adolygu

Be ydy'r cwestiwn?

.....?

Mi wna i godi am saith o'r gloch.

.....?

Mi wna i bobi cacen ar ôl y dosbarth.

.....?

Mi a i i'r sinema yfory.

.....?

Mi ga i uwd i frecwast yfory.

Cael

Ga i gau'r ffenest?

Cei, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.

Geith o gau'r ffenest?

Ceith, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.

Gawn ni gau'r ffenest?

Cewch, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.

Gân nhw gau'r ffenest?

Cân, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.

Ga i gau'r ffenest?

Na chei, mae'n ddrwg gen i. Mae hi'n gynnes yma.

Geith hi gau'r ffenest?

Na cheith, mae'n ddrwg gen i. Mae hi'n gynnes yma.

Gawn ni gau'r ffenest?

Na chewch, mae'n ddrwg gen i. Mae hi'n gynnes yma.

Gân nhw gau'r ffenest?

Na cân, mae'n ddrwg gen i. Mae hi'n gynnes yma.

Cysylltwch y cwestiynau â'r atebion cywir.

Yn y swyddfa

Ga i symud fy nesg i?

Geith Dafydd ddwâd i'r cyfarfod efo fi?

Geith Mair drefnu gwesty i fi?

Ga i awr ginio hir heddiw, os gweli di'n dda?

Ga i ddefnyddio'r llungopiwr?

Geith Jac a fi fynd i'r ystafell gyfarfod?

Ga i archebu cadeiriau newydd i'r swyddfa?

Gawn ni orffen yn gynnar dydd Gwener?

Na cheith, dim heddiw, mae hi'n sâl.

Cei, wrth gwrs, mae 'na ddigon o le yma.

Na chewch. Dan ni'n rhy brysur ar ddiwedd yr wythnos.

Cewch, wrth gwrs. Does 'na neb arall yna.

Ceith, wrth gwrs. Mi wna i ddeud wrtho fo.

Cei, wrth gwrs. Wyt ti'n gwybod y cod?

Na chei. Dan ni'n rhy brysur.

Na chei, maen nhw'n rhy ddud.

Cysylltwch y cwestiynau â'r atebion cywir eto.

Yn y gwaith

Ga i archebu papur i'r swyddfa?

Ga i fenthyg eich ffôn chi?

Ga i ebostio'r gwesty rŵan?

Ga i gofrestru ar gwrs cyfrifiaduron?

Geith y bôs eich gweld chi am funud?

Geith Siân ac Aled weld y ffeil?

Dw i ddim yn gwybod y manylion eto.

Oes 'na broblem?

Sgen i ddim batri ar ôl.

Dw i ddim wedi gorffen efo hi eto.

Does 'na ddim ar ôl?

Mae'n bwysig dysgu pethau newydd.

Mi gei di fynd i ginio nawr.

Mi gei di fynd adre nawr.

Mi gewch chi weithio adre yfory.

Mi gewch chi orffen yn gynnar yfory.

You may go to lunch now.

You may go home now.

You may work at home tomorrow.

You may finish early tomorrow.

Dw i ddim yn cael...

siarad Saesneg yn y dosbarth
Cymraeg.

smocio yn y tŷ.

.....

.....

Pan o'n i'n blentyn, do'n i ddim yn cael

bwyta siocled yn ystod yr wythnos.

aros fyny yn hwyr.

.....

.....

Ynganu

Mae pawb yn gwybod am Dewi Sant ond mae gynnon ni Santes Cariadon yng Nghymru hefyd. Dwynwen ydy enw Santes y Cariadon a dan ni'n anfon cerdyn at ein cariad ar Ionawr 25. Mae eglwys Santes Dwynwen yn Llanddwyn, Ynys Môn. Mae'n lle hyfryd iawn. Wrth gwrs, mae hi'n bosib anfon cerdyn Sant Ffolant at eich cariad ym mis Chwefror hefyd os dach chi'n rhamantus.

Calendr y flwyddyn

Parwch y diffiniadau (*definitions*):

saith diwrnod	Dydd Calan
24 awr	Dydd Gŵyl Dewi
chwe deg eiliad	Nos Galan
chwe deg munud	Calan Mai
pedair wythnos	Calan Gaeaf
deuddeg mis	wythnos
deg mlynedd	munud
can mlynedd	diwrnod
25 Rhagfyr	blwyddyn
26 Rhagfyr	awr
31 Rhagfyr	mis
1 Ionawr	degawd
1 Mawrth	Dydd Nadolig
1 Mai	canrif
31 Hydref	Gŵyl San Steffan

Be wnewch chi flwyddyn nesa?

Dyma galendr o ddigwyddiadau eich menter iaith leol am y flwyddyn. Mae mentrau iaith yn trefnu digwyddiadau Cymraeg.

[Y Mentrau Iaith | Cryfhau'r Gymraeg yn y Gymuned](#)

Siaradwch efo'ch partner. Dilynwch y patrwm.

A: Lle ewch chi ym mis xx?

B: Mi a i i'r xx.

A: A finnau. Mi a i i'r xx hefyd. **neu** Mi a i i'r xx.

Oes 'na ddigwyddiad dach chi'n cytuno dach chi ddim yn ei hoffi?

Ionawr 25	Cyngerdd Santes Dwynwen. Neuadd fawr Abercastell.	Disgo Santes Dwynwen. Dewch i ddawnsio – clwb nos y Bont, Bryncastell.
Chwefror ____	Dewch i weld gêm rygbi Cymru v Lloegr ar S4C. Clwb Rygbi Trecastell.	Cwis Tafarn. Yn y Llew Du, Abercastell. Gwobrau bendigedig!
Mawrth 1	Cinio Gŵyl Dewi. Gwesty'r Castell, Bryncastell. Cawl, cinio a bara brith am £15.	Cyngerdd yng Nghapel y Groes, Abercastell efo côr y capel a llawer mwy.
Ebrill 1	Noson gomedi Ffŵl Ebrill. Clwb Comedi'r Castell. Bar tan hanner nos. Oedolion yn unig!	Dewch i ddeud eich jôcs yn neuadd ysgol Abercastell. Llawer o hwyl i bawb o bob oed.
Mai 1	Ffair mis Mai – cae Ysgol y Bryn, Bryncastell.	Sêl cist car. Dewch i gael bargaen! Maes parcio Canolfan Hamdden Abercastell.
Mehefin 21	Gŵyl Ganol Haf. Dewch â phicnic i fwynhau cyngerdd jazz - Gerddi Plas Abercastell.	Barbeciw Canol Haf – Fferm Cae Llwyd, Bryncastell. Bwyd a band!
Gorffennaf 29	Taith Gerdded ar lan y môr. Croeso i bawb. Parciwch yn y maes parcio, traeth Abercastell.	Carnifal Trecastell. Parêd yn dechrau am 10 o'r gloch o faes parcio'r ysgol, drwy'r stryd fawr at y Ffair.
Awst 7	Bws i'r Eisteddfod Genedlaethol. Dechrau o Ganolfan Hamdden Bryncastell am 7 y bore. Yn ôl erbyn 7 y nos.	Gêm griced rhwng athrawon a rhieni ysgol Abercastell, yn y Clwb Criced.
Medi 13	Bore Coffi i ddysgwyr – Croeso'n ôl! Canolfan Gymraeg Trecastell.	Gêm bêl-droed rhwng Abercastell Athletig a Bois Bryncastell. Bwffe wedyn yn y Clwb Pêl-droed.
Hydref 31	Parti Calan Gaeaf i deuluoedd yr ardal. Gwisg ffansi a gemau. Neuadd y dre, Abercastell.	Dawns Calan Gaeaf i bobl dros 18 – Tafarn y Bont, Abercastell. Gwobr i'r wisg ffansi orau!
Tachwedd 3	Noson Tân Gwylt! Parc Llanbryncastell. Tân gwylt a bwyd poeth gan ddynion tân Abercastell. £5.	Drama Gymraeg – "Cuddio yn y cwt" – clwb drama ardal Abercastell. Yn Theatr Bryncastell.
Noswyl Nadolig	Gwasanaeth carolau Cymraeg yn Eglwys y dre, Llancafell.	Cinio twrci – clwb hen bobol Trecastell. Dewch i helpu ac i roi Parti Nadolig gwych i hen bobol yr ardal.

Mae'r dosbarth yn trefnu parti bach yn neuadd y pentref, ar ddiwedd y tymor.

Tiwtor: Dach chi'n cofio am y parti bach i ddathlu diwedd y tymor? Pwy sy'n medru dŵad?

Ceri: Pryd mae o'n dechrau, eto?

Tiwtor: Mi ddeudon ni 7 o'r gloch, dw i'n meddwl.

Ceri: Reit, dim problem. Mi ddo i.

Eryl: Ddo i ddim ar y dechrau, mae'n ddrwg gen i – dw i'n gweithio mewn tafarn tan 8 o'r gloch bob nos Wener rŵan. Ond mi ddo i ar ôl y gwaith, os bydd hynny'n iawn?

Tiwtor: Mi fydd hynny'n iawn, dim problem. Sam a Chris, be amdanoch chi?

Sam: Mi ddown ni yn y car ar ôl ein sesiwn Pilates.

Tiwtor: Dydy Alex ddim yma heno ond ddaw hi hefyd?

Chris: Mi ddaw Alex, dw i'n siŵr. Mi ddaw hi ar y bws a mi fyddwn ni'n rhoi lifft adre iddi hi.

Tiwtor: Grêt! Mi ddo i â chacen siocled fawr.

Ceri: Mmm, hyfryd! A mi ddo i â brechdanau i bawb, rhai cig a rhai figan.

Eryl: Mi fydd rhaid i mi ddŵad â'r gwin – dw i'n gweithio mewn tafarn wedi'r cwbl!

Tiwtor: Gwych! Dewch i fwynhau ac ymlacio ar ddiwedd tymor hyfryd o ddysgu Cymraeg.

Be ydy:

mi ddo i _____

ddo i ddim _____

ddaw hi? _____

mi ddown ni _____

Dyfodol dŵad

Mi ddo i yn y car.
Mi ddo i ar y bws.
Mi ddo i ar y trê.
Mi ddo i ar y beic.

I'll come in the car.
I'll come on the bus.
I'll come on the train.
I'll come on the bike.

Sut ddowch chi i'r dosbarth?
Sut ddowch chi i'r parti?
Sut ddoi di i'r parti?
Sut ddoi di i'r gwaith?

How will you come to class?
How will you come to the party?
How will you come to the party?
How will you come to work?

Parti Gwisg Ffansi

Sut ddoi di i'r parti?
Fel be ddoi di i'r parti?

Mi ddo i ar y bws.
Mi ddo i fel Batman.

Enw	Dŵad i'r parti sut?	Dŵad i'r parti fel...

Mi ddaw Ceri fel Batman.
Mi ddaw Sam fel canwr opera.
Mi ddaw o fel hogyn ysgol.
Mi ddaw Dafydd a Siân fel bwystfilod.

Ceri will come as Batman.
Sam will come as an opera singer.
He'll come as a schoolboy.
Dafydd and Siân will come as monsters.

Mi ddown ni i'r cyfarfod nesa.
Ddown ni ddim i'r cyfarfod nesa.
Mi ddôn nhw i'r cyfarfod nesa.
Ddôn nhw ddim i'r cyfarfod nesa.

We'll come to the next meeting.
We won't come to the next meeting.
They'll come to the next meeting.
They won't come to the next meeting.

Mi ddo i â gwin.
Mi ddo i â llefrith.
Mi ddo i â bisgedi.
Mi ddo i â choffi.

I'll bring wine.
I'll bring milk.
I'll bring biscuits.
I'll bring coffee.

Gwyllo a gwrando

1. Edrychwch ar y fideo o Sir Gaerfyrddin a Thalacharn (*Laugharne*) heb y sain. Be dach chi'n ei weld? Sgwennwch rai o'r pethau dach chi'n gweld yn y blwch.

2. Mae'r geiriau newydd yma yn y darn. Llenwch y bylchau. Mae'r brawddegau i gyd yn dŵad o'r ffilm.

bedd Cwt Cychod Normaniaid sef ymwelwyr bardd

Roedd y _____ Dylan Thomas yn byw yna.

Mae _____ a Chymry wedi rheoli'r castell.

Roedd Cymro arall enwog yn byw yma, _____ Dylan Thomas.

Roedd o'n byw ger y môr yn y _____.

Mae ei _____ o yn eglwys Talacharn.

Mae 'na lawer o _____ yn dŵad yma drwy'r flwyddyn.

3. Atebwch y cwestiynau yma rŵan.

- Be ydy enw *Pendine* yn Gymraeg?

.....

- Mae 'na ddau gastell yn y fideo. Lle maen nhw?

.....

- Pam mae Talacharn yn enwog?

.....

- Lle buodd Dylan Thomas farw?

-
- Lle mae ei fedd o?
-

- Mae 'na lawer o ymwelwyr o un rhan o'r byd yn dŵad i Dalacharn. O le?
-

4. Lle mae'r lluniau yma? Sgwennwch y lle o dan y llun.
Be oedd Dylan Thomas yn wneud yn y llefydd yma? Siaradwch efo'ch partner chi.

-
5. Cyn gwyllo dechrau'r fideo eto, llenwch y bylchau efo'ch partner chi.

Y _____ nesa, be _____ fynd am dro i rywle newydd yng _____? Mae 'na lawer _____ lefydd bendigedig yn y de a'r gogledd. _____ Sir Gaerfyrddin yn arbennig iawn. Dach chi'n medru cerdded llwybr yr arfordir _____ Mhentywyn, traeth saith _____ o hyd. Neu, _____ am fynd _____ weld y castell yn Llansteffan?

Trefnu taith ddosbarth yn yr ardal

Lle awn ni?

Be wnawn ni yno?

Pryd awn ni?

Be wnawn ni weld yno?

Sut awn ni?

Be gawn ni i fwyta ac yfed yno?

O le awn ni?

Pryd ddown ni'n ôl?

Sgwrs 2

- Sam:** Mae Taid yn dathlu ei ben-blwydd yn saith deg mis nesa.
- Chris:** Ydy. Be wnawn ni i ddathlu?
- Sam:** Be am fynd â fo i'r Llew Aur yn Llanbryncastell?
- Chris:** Pam wyt ti isio mynd i'r Llew Aur?
- Sam:** Dw i'n meddwl bod y Llew Aur yn gyfleus. Mi gawn ni ginio dydd Sul da yna. Ac mae Taid yn nabod y staff yn dda.
- Chris:** Ac mae'r cwrw'n eitha rhesymol.
- Sam:** Dw i'n hoff iawn o'r pwdinau hefyd – dw i wrth fy modd efo'r gacen gaws!
- Chris:** Mmmm – a finnau! Pa anrheg gawn ni iddo fo?
- Sam:** Dydy o ddim isio dim byd, dim ond gweld y teulu!
- Chris:** Chwarae teg iddo fo. Mi ddo i â chacen.
- Sam:** Syniad da!

Siaradwch – Y flwyddyn nesa

Ticiwch bopeth byddwch chi'n ei wneud y flwyddyn nesa:

mynd ar wyliau	dathlu rhywbeth arbennig
gwylïo chwaraeon	mynd i grŵp yn yr ardal (e.e. côr)
gweld ffrindiau	dechrau hobi newydd
dysgu Cymraeg	mynd ar drip (e.e. i siopa)
addurno'r tŷ/fflat	mynd i ŵyl (e.e. yr Eisteddfod)

Be fyddwch chi'n ei wneud y flwyddyn nesa – yn y gwanwyn, yn yr haf, yn yr hydref ac yn y gaeaf?

Be dach chi'n ei wneud fel arfer amser Nadolig a dros y Pasg? Fyddwch chi'n gwneud rhywbeth gwahanol flwyddyn nesa?

Sut fyddwch chi'n ymarfer eich Cymraeg?

Robin Radio

a) Atebwch:

Pryd aeth Llinos ar wyliau ddiwetha?

Pwy helpodd Radio Rocio pan oedd Robin ac Anti Mair i ffwrdd?

Lle fydd Anti Mair ar ddydd Nadolig?

b) Gwrandewch am:

Rwyd ti newydd symud tŷ. *You have just moved house.*

munud ola *last minute*

hen bryd *high time*

c) Cyfieithwch:

I hate discussing the rota.

Will he come back with you?

His granny was from Wales.

Help Llaw

1. Dyfodol **dŵad** – Mae dyfodol **dŵad** yn wahanol i'r berfau eraill achos dan ni'n defnyddio'r llythyren (*letter*) **o**, dim **a**:

gwneud

mi wna i
mi wnei di
mi wneith e/hi
mi wnawn ni
mi wnewch chi
mi wnân nhw

mynd

mi a i
mi ei di
mi eith o/hi
mi awn ni
mi ewch chi
mi ân nhw

cael

mi ga i
mi gei di
mi geith o/hi
mi gawn ni
mi gewch chi
mi gân nhw

dŵad

mi ddo i
mi ddoi di
mi ddaw o/hi
mi ddown ni
mi ddowch chi
mi ddôn nhw

2. Cofiwch: **dŵad â/dod â** = to bring. Mae **â** yn achosi (*cause*) treigladau llaes. Mae **â** yn troi yn **ag** o flaen llafariadau (*vowels*).

Mi ddo i â bisgedi.

Mi ddo i â choffi.

Mi ddo i ag afalau.